

Uvod u misno slavlje, Jasenovac, 12. travnja 2019.

Dragi oče biskupe domaćine, oče nadbiskupe Marine, biskupe Đuro i imenovani biskupe Ivane,

Visoko preosvećeni gospodine vladiko,
draga braćo svećenici i redovnici, časne sestre redovnice i monahinje,
dragi župljani i dragi hodočasnici!

Sabrani smo na Žalosni petak, negdašnji blagdan Sedam žalosti BDM, na području teških stradanja tijekom i poslije Drugoga svjetskoga rata te u Domovinskom ratu da bismo pred Isusov križ, do njegove milosrdne ljubavi doveli sve žrtve i sve zločince, sve nepravedne osude, progone, mučenja, ponižavanja i ubijanja nedužnih ljudi i kako bismo za sve zajedno s Isusom raspetim na križu molili Oca nebeskoga za njegovo oprostjenje i milosrđe, kako bi darom njegove milosti bila ozdravljena sva srca i svi narodi, sve rane i sva nepovjerenja.

Dok oplakujemo sve pripadnike bilo kojeg naroda, vjere ili svjetonazora koji su postali žrtvom zla i zloće u našim ljudskim srcima, sjedinjujemo se sa Žalosnom Gospom Jasenovačkom i zahvaljujemo za sve one koji su u vjernosti Bogu, Crkvi i svome narodu radije podnijeli nasilje i zlo negoli vraćali jednakom mjerom te su se tako pribrojili mučenicima.

Odupirući se razornoj zatvorenosti pred Bogom, otvarajući se istini i slobodi za istinu, molimo prije svega za Božje milosrđe i za oprostjenje ljudi kojima smo počinili zlo i za one od kojih smo pretrpjeli zlo. Na ovom pokorničkom i pokajničkom slavlju, otvaramo svoje srce Bogu jer znamo da oholost i pomanjkanje poniznosti čini još očitijom te još jadnijom našu vlastitu grešnost i zlo koje je u nama. I molimo Gospodina da nad našim slabostima i slabostima prijašnjih generacija izrekne sud milosrđa, i da nam pomogne da u budućnosti uvijek ostanemo njegova djeca, a međusobno braća i sestre.

Homilija

Jer 20,10-13; Iv 10, 31-42

Dragi Oci biskupi i Preosvećeni gospodine vladiko,
 draga braćo svećenici i redovnici,
 poštovane časne sestre i monahinje,
 dragi župljani Župe Jasenovac i drugih župa Novljanskog dekanata,
 dragi hodočasnici, braćo i sestre!

Odlomak današnjeg prvog liturgijskog čitanja, iz Knjige proroka Jeremije, pripada tzv. Jeremijinim „ispovijedima“ u kojima Prorok opisuje svoju osobnu krizu u koju je upao zbog toga što je bio izložen progonu svojih nekadašnjih prijatelja. Naime, kad je Jeremija imao 24 godine Bog se upleo u njegov život i pozvao ga biti prorokom u njegovu Izraelskom narodu. Morao je uvjeravati svoj narod, svoje rođake, rodbinu, prijatelje, vođe svoga naroda da ih neće spasiti lažni kompromisi niti savez s političkim i vojnim moćnicima, nego da je prije svega potrebna vjernost Bogu i obraćenje srca. Jeremija je doživio da su se čak i njegovi prijatelji okrenuli protiv njega, želeći ga ukloniti. Osjetili su da on ugrožava njihove političke naume: „Svi koji mi bijahu prijatelji, čekahu moj pad. 'Možda ga zavedemo pa ćemo njime ovladati i njemu se osvetiti!'“ (Jer 20,10). Čitanje opisuje posljedice prorokova progona: distanca i nerazumijevanje, društvena i socijalna diskriminacija, i na kraju zatvor i smrt.

Kroz to iskustvo odbacivanja prošao je i Isus. Današnji evanđeoski tekst opisuje kako ga njegovi sunarodnjaci i protivnici žele kamenovati o blagdanu posvećenja hrama u Jeruzalemu. Isus ih pita: „Mnoga vam dobra djela Očeva pokazah. Za koje me od tih djela kamenujete?“ To Isusovo pitanje je aktualno kroz čitavu povijest čovječanstva. Odbacivanje, ponižavanje, mučenje, uzimanje prava u svoje ruke, osveta, gaženje prava na život i drugih ljudskih prava, ubijanja i likvidacije bez ikakvog suda te skrivanje i umanjivanje zločina – sve je to otajstvo zla koje na osobito snažan način pred nas izranja i danas na ovaj Dan obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika ovdje u Jasenovcu.

Draga braćo i sestre, čovjek ima svoja nepovrediva prava i dostojanstvo koja mu je dao Bog Stvoritelj. To je svojim utjelovljenjem potvrdio Krist Gospodin. Čovjek je zato iznad svake politike i iznad svakog interesa, a zločin je uvijek zločin, bez obzira na to tko ga je učinio. Logor Jasenovac je zato čin užasnog odbacivanja Boga, zločin kojega su počinili grešni pripadnici našega hrvatskoga naroda. Crkva u našem hrvatskom narodu je zato već davno jasno osudila zločin u Jasenovcu (u pismu bl. kard. Alojzija Stepinca ustaškom poglavniku Paveliću, 24. veljače 1943. godine, u kojemu je on Jasenovački logor proročki nazvao ‘sramotnom ljagom Nezavisne države Hrvatske’ i ‘najvećom nesrećom’ našega hrvatskoga naroda /usp. Stjepan Kožul, *Deset godina nakon Martirologija Crkve zagrebačke*, Zagreb, 2008., str. 127; Juraj Batelja, *Blaženi Alojzije Stepinac, svjedok Evanđelja ljubavi, II.*, Zagreb, 2010., str. 468/).

No, od ustaških zločina u Jasenovcu ni po čemu se bitno ne razlikuje poratni zločini nastavljeni u Jasenovcu i u kaznionici Stara Gradiška ovdje na području Požeške biskupije, te zločin započet na Blajburškom polju o čijem razmjeru svjedoče i stotine masovnih jama i grobišta te tisuće pojedinačnih grobova žrtava na Križnom putu. Svjedoci smo kako opterećenja koja proizlaze iz grešnog odbijanja Božje ljubavi još puno prije i više od boli u tijelu žrtava uzorkuju i strašno duhovno trpljenje, bol i nepovjerenje kod naroda kojima su pripadale žrtve te kako se bez sjedinjenja s raspetim Isusom, zbog odbijanja evanđeoskog pristupa, rađa spirala osvete i nastavak lanca nasilja. Zato mi danas, dok u svim zločinima i krikovima žrtava ustaškog režima, nacizma i komunizma prepoznajemo Isusov krik unutaršnjeg razdiranja, tjeskobe i boli na križu, u ovom pokajničkom i pokorničkom molitvenom slavlju, sve te krikove pretvaramo u molitvu Sina Božjega koji svoj život predaje Ocu u ljubavi, radi spasenja svih ljudi. Zajedno s Požeškom biskupijom, koja već 18 godina, na poticaj svoga utemeljitelja sv. Ivana Pavla II. kojega je uputio sveopćoj Crkvi, da ne zaboravi spomen na one koji su nevino stradali te njegovim pozivom na pokajanje i pokoru radi zlodjela pripadnika vlastitog naroda, komemorira nevine žrtve Jasenovca i Stare Gradiške te sve žrtve totalitarnih režima 20. stoljeća na raznim mjestima njihova stradanja. Dozivamo u sjećanje teška djela nevjere kojima su sinovi našeg naroda zatamnili lice Crkve – Kristove zaručnice, molimo Boga i sve one kojima smo nanijeli zlo za oprostjenje i tako uoči Velikoga tjedna, u kojemu slavimo Kristov prijelaz kroz trpljenje i smrt u uskrсну radost, označavamo ovaj Dan obnove čišćenja pamćenja i spomena mučenika.

Draga braćo i sestre! Danas smo ujedinjeni u molitvi da nas Gospodin sve unutar Hrvatskoga naroda i u odnosu prema svim drugim narodima pohodi darom iskrenoga kajanja, milosrđa, praštanja i obraćenja te da nas - posebno u odnosu prema susjednom srpskom narodu, učini - ne samo slobodnima od zla kojega smo nanijeli jedni drugima – nego, još više, slobodnima jedne za druge, za zajedništvo i za suradnju pred izazovima današnjice. Nerasvijetljena povijesna istina i opterećenost prošlošću, otežavaju nam zajedništvo i suradnju u novim povijesnim okolnostima, te danas postaju opasnost i za hrvatski i za srpski narod. Zatvorenost srca pred Isusom, kakvu smo susreli u današnjem evanđeoskom odlomku kod njegovih sunarodnjaka, i kakva se pojavljuje i danas u našim ljudskim srcima, pogubna je za nas same i za našu budućnost. Ona istinske proroke, hrabre i časne ljude među nama, poput proroka Jeremije, kao što je to u vrijeme Drugog svjetskog rata bio i kardinal bl. Alojzije Stepinac, pretvara u mučenike. Zatvorenost srca za Boga i za dar svjetla istine nastavlja to činiti i dalje.

A naš je kršćanski poziv obraćenje, naše je poslanje evangelizacija, naš oblik služenja svome i svakom drugom narodu je svjedočenje slobode od zla; a zajednički interes svih nas unutar hrvatskog društva i za odnose između hrvatskog i srpskog naroda silazak do istine oslobođene povijesnih, nacionalnih i ideoloških interpretacija te suočavanje s istinom. Ostajemo svjesni da upravo istinom, obraćenjem i vjernošću Isusu Kristu i njegovu Evanđelju svaki od nas najbolje želi i najviše čini svojoj crkvenoj zajednici i svome narodu.

Neka nam raspeti i uskrsli Gospodin očisti srca i pamćenje te nas učini svojim svjedocima i suradnicima u uskrсноj preobrazbi ovoga svijeta. Amen.